

Grenzen aan de opvang

We zien het allemaal elke dag: er komen zeer veel vluchtelingen naar Europa en daardoor ook naar Nederland. Vooropgesteld: dat nemen we hen niet kwalijk. Als wij uit Syrië kwamen, zouden wij hetzelfde doen. Maar als wij uit Syrië kwamen, zouden wij ook begrijpen dat Nederland niet iedereen kan opnemen. Wij willen onze verantwoordelijkheid nemen, maar met deze grote aantallen komt het einde van de draagkracht van onze samenleving in zicht. Zo ver willen wij het niet laten komen.

Dat zo veel vluchtelingen naar Nederland komen, heeft twee redenen.

De eerste reden is dat ze naar Nederland kunnen komen. Dat komt voornamelijk door Duitsland, dat de grenzen heeft opengezet. Het Verdrag van Dublin, dat voorschrijft dat mensen asiel moeten aanvragen in het eerste Europese land waar ze binnenkomen, bestaat daarmee in de praktijk niet meer. Vluchtelingen reizen nu door vele veilige Europese landen voordat ze in Nederland komen.

De tweede reden is dat vluchtelingen graag naar Nederland willen komen. Dat komt door onze royale sociale voorzieningen.

De VVD wil dat zo min mogelijk economische vluchtelingen naar Nederland komen. Dat klinkt hardvochtig, maar we kunnen niet anders. Wij willen namelijk niet dat de sociale voorzieningen van Nederlanders op het spel komen te staan. En wij willen geen sociale spanningen in onze samenleving. Voorkomen dat deze mensen ons land binnenkomen, kunnen we echter niet. Onze landsgrens telt ruim 400 grensovergangen en is 1027 onbewaakte kilometers lang. Tegenhouden kan niet, dus moeten we ervoor zorgen dat ze de grens niet willen oversteken.

Dat wil de VVD bereiken. We willen Nederland onaantrekkelijk maken voor mensen die hier geen veiligheid, maar vooral een betere economische toekomst zoeken. Daarom willen we dat tijdelijke vluchtelingen niet langer dezelfde voorzieningen kunnen krijgen als Nederlanders. Dat is nu namelijk wel zo: recht op bijstand, voorrang bij het krijgen van een huis en alle gezondheidszorg die we in Nederland hebben.

Iedere vluchteling heeft recht op eten, zorg en onderdak. Maar dat wordt wat ons betreft wel beperkt tot de basis. Geen volledige bijstand meer, maar een zuinig leefgeld voor eten en kleding. Geen voorrang meer voor een sociale huurwoning, maar een sober dak boven het hoofd. Geen dieetadvies of ergotherapie meer, maar alleen medisch noodzakelijke zorg. Daarnaast stellen wij maatregelen voor die bevorderen dat deze mensen slechts tijdelijk in Nederland blijven.

Het onderwijs voor kinderen van vluchtelingen willen wij nadrukkelijk behouden.

Wij vinden dat kinderen het recht hebben om voorbereid te worden op een zelfstandige toekomst, ook al zal die vermoedelijk niet in Nederland zijn.

Als de maatregelen die wij voorstellen worden ingevoerd, zullen de gevolgen ingrijpend zijn.

Nederland wordt daarmee voor zeer velen onaantrekkelijk om naartoe te reizen.

Als andere Europese landen het Nederlandse voorbeeld volgen, zullen ook zij onaantrekkelijk worden.

Dat zal een duidelijke rem zijn op de grote migratiestroom die we nu zien.

Mensen die om economische redenen hier naartoe willen komen, zullen er dan meestal vanaf zien.

Om dit te bereiken, moeten we een aantal wetten aanpassen. We presenteren daarom vandaag het plan 'Grenzen aan de Opvang'. Het plan is effectief én juridisch uitvoerbaar.

Nu komt het aan op de politieke uitvoering. We willen het probleem oplossen: niet meer en niet minder.

Eerder presenteerde de VVD voor de langere termijn het plan Azmani. Inmiddels is dat kabinetsbeleid én Europees beleid. We vertrouwen erop dat andere partijen het plan 'Grenzen aan de Opvang' niet meteen afwijzen. Want er komt een dag dat we met zijn allen niet anders kunnen dan deze maatregelen nemen.

De VVD zegt: beter vroeg dan laat.

Grenzen aan de opvang

Europa wordt geconfronteerd met een ongekend grote en almaar toenemende stroom van migranten die zich in Europa willen vestigen. Soms op zoek naar een veilig heenkomen, maar vaak ook op zoek naar geluk. Het is heel begrijpelijk dat mensen graag naar een land als Nederland willen komen. Begrijpelijk, maar ook onbeheersbaar. Wereldwijd zijn 60 miljoen mensen op de vlucht.¹ Dat leidt ertoe dat alleen al afgelopen maand 12.800 mensen zich in ons land hebben gemeld. Wat de VVD betreft hebben we de verantwoordelijkheid om te zorgen dat vluchtelingen uit conflict- en oorlogsgebieden een veilige plek geboden wordt. Dat hoeft echter niet binnen Europa te zijn. De vluchtelingenstroom die dat ook richting ons land oplevert, kunnen we gewoonweg niet aan. Het zou betekenen dat, inclusief de gezinnen die asielzoekers over kunnen brengen, ieder jaar een stad als Groningen of zelfs Utrecht aan ons land wordt toegevoegd. Dat is onhoudbaar.

Om een halt toe te roepen aan de enorme migratiestromen en de levensgevaarlijke mensensmokkelroutes naar het Europese vasteland, moeten er veilige havens gecreëerd worden in de regio zelf. Hierdoor hebben alle vluchtelingen kans op opvang en niet alleen de vluchtelingen die genoeg geld hebben om zich naar Europa te laten smokkelen. Dat is niet alleen in ons belang, maar ook in dat van de vluchtelingen zelf. In hun eigen regio kunnen zij dichterbij huis, in een vergelijkbare cultuur worden opgevangen. Daarnaast zullen deze mensen daar in de toekomst, na de oorlog, ook hard nodig zijn om te helpen het land weer op te bouwen. Met het creëren van voldoende adequate opvang in de regio, maken we asielaanvragen in Europa overbodig. Er is dan geen recht op asiel meer binnen Europa. Zo krijgen we weer regie over de migratiestroom.

Om die reden heeft de VVD zich sterk gemaakt voor het uitbreiden van deze vluchtelingenkampen tot volwaardige opvanglocaties, waar vluchtelingen ook toegang hebben tot zorg en onderwijs. Inmiddels heeft Europa dit plan overgenomen en in september is de eerste stap gezet door een miljard euro extra vrij te maken voor opvang in de regio. Ook lopen de onderhandelingen met diverse landen in de regio voor het creëren van dit soort veilige havens.

Regie nemen over migratie betekent ook zelf bepalen wie we opnemen in ons land en wie niet. Zo zorgen we er voor dat er alleen nog mensen binnenkomen die echt op zoek zijn naar veiligheid en dat er geen mensen meer binnenkomen om economische redenen. Mensen die bereid zijn onze rechtsstaat, onze normen en waarden en onze liberale vrijheden te omarmen. En niet diegenen die zich verzetten tegen onze normen en waarden als gelijkwaardigheid tussen man en vrouw, homo en hetero. Zo zagen we de afgelopen periode geweldsincidenten gericht tegen Christenen en vrouwen in en om de asielzoekerscentra. Dat is onaanvaardbaar in dit land.

De migratiecrisis

De migratiecrisis is de meest prangende politieke kwestie waar Europa en haar lidstaten momenteel mee te maken hebben. Het VVD-plan voor opvang in de regio in plaats van recht op asiel in Europa, is overgenomen door het kabinet en inmiddels ook Europees beleid. Dat is een grote stap op weg naar een structurele oplossing voor deze crisis, maar daarmee zijn we er nog niet. Tot het moment dat veilige havens zijn gerealiseerd, blijven iedere week weer vele duizenden vluchtelingen en migranten naar Europa en dus naar Nederland komen.²

En we moeten er serieus rekening mee houden dat dit aantal de komende jaren verder zal toenemen. Het einde van de spankracht van onze opvang en asielverlening komt daarmee in zicht.

¹ Bron: UNHCR Global Trends Rapport 2015

² Bron: IND Asylum Trends August 2015

Dat mensen vluchten voor oorlogen en conflicten is volkomen begrijpelijk. Velen van ons zouden hetzelfde doen, als het zou betekenen dat wij ons gezin, onze kinderen, een veilige plek en een toekomst konden bieden. Maar die veilige haven is vaak al lang bereikt. Migranten besluiten die plek vervolgens om economische redenen te verlaten en door te reizen. Gezien het voorzieningenniveau in Nederland is ons land vaak de eindbestemming. En hoe begrijpelijk die wens om een betere toekomst ook is, het brengt Nederland in een onhoudbare situatie.

De aantrekkingskracht van ons uitgebreide sociale stelsel zal op de korte termijn blijven zorgen voor een massale toestroom van migranten. Nederlanders maken zich daardoor veel zorgen dat sociale voorzieningen onder druk komen te staan. Een terechte zorg, gezien de aantallen vluchtelingen die uiteindelijk in een uitkering belanden. Zo zit van de Somaliërs 70% in de bijstand, van de Syriërs bijna 60%. Daarnaast is er de zorg dat migranten het moeilijker maken voor Nederlanders om een betaalbare woning te vinden, dat er verdringing plaatsvindt op de arbeidsmarkt en dat er culturele spanningen ontstaan.³ Wij snappen deze zorgen.

Nu al puilen de asielzoekerscentra (azc) uit, nemen spanningen toe en worden overal noodvoorzieningen uit de grond gestampt. Gemeenten trotseren de onvrede van hun bewoners om noodopvang te kunnen verlenen. De uitvoerende overheidsdiensten kunnen het werk nauwelijks nog aan en de kosten rijzen de pan uit.⁴ In 2014 was de rijksoverheid bijna een miljard euro kwijt aan onder meer onderdak, levensonderhoud, gezondheidszorg, procedures en scholing. Dit jaar loopt dat bedrag verder op naar circa anderhalf miljard euro.⁵ En het is ongehoord dat een deel van de asielzoekers vervolgens niet eens tevreden is met hetgeen hen wordt aangeboden. Klachten over het delen van slaapplekken of over de geboden voorzieningen dragen logischerwijs niet bij aan het draagvlak in onze samenleving. Het einde van de spankracht van die samenleving is in zicht.

Voorstel VVD

De VVD wil zijn verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van oorlogsvluchtelingen, zij hebben recht op een veilig heenkomen. Niet voor niets heeft de VVD al maanden geleden gepleit voor goede, perspectiefrijke opvang in de regio. Dus niet alleen de noodzakelijke slaapplek, maar de mogelijkheid een goed leven te leiden. Maar veel mensen reizen verder, nadat ze die veilige plek hebben gevonden. De meeste mensen die ons land zijn binnengekomen, zijn al op een veilige plek opgevangen en vaak zelfs door meerdere veilige landen verder gereisd. In hun regio, of in een ander Europees land. De reden dat zij doorreizen naar óns land, is omdat zij de economische situatie hier aantrekkelijker vinden. Dat is begrijpelijk vanuit het oogpunt van de individuele vluchteling, maar daarmee worden onze sociale voorzieningen onhoudbaar.

De VVD wil niet dat Nederland een toevluchtsoord is voor economische vluchtelingen. We zullen er alles aan moeten doen om de aantrekkingskracht van ons land weg te nemen voor degenen die hier vanwege economische motieven naartoe komen. Om zo de grote stroom migranten naar Nederland in te dammen. Wij moeten onze voorzieningen beschermen, zodat zij voor onze eigen inwoners toegankelijk blijven. Dat kan alleen als wij diezelfde voorzieningen beperken voor hen die de doorreis naar ons land maken juist vanwege dat voorzieningenniveau.

De VVD wil dat asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning geen aanspraak meer kunnen maken op dezelfde sociale voorzieningen als Nederlanders. De sociale voorzieningen waarop zij nog wel aanspraak kunnen maken, moeten drastisch worden versoerd.

Niet langer worden zij qua voorzieningen gelijkgeschakeld aan Nederlanders, maar aan asielzoekers die nog in procedure zijn. Daarmee hebben asielzoekers die tijdelijk in Nederland verblijven, geen recht meer op volledige sociale zekerheid, volledige gezondheidszorg en volledig zelfstandige sociale huurwoningen.

³ Bron: Sociaal Cultureel Planbureau (2015). Kwartaalbericht Continu Onderzoek Burgerperspectieven, 2015-3.

⁴ Statushouders in bijstand (CBS): Somaliërs 70%, Irakezen meer dan 60%, Syriërs bijna 60%, Eritreërs 50%.

⁵ Bron: Volkstrant, 26 september 2015.

De VVD wil dat asielzoekers die hier tijdelijk bescherming krijgen, voortaan beperkt aanspraak kunnen maken op leefgeld, sobere opvang en noodzakelijke medische zorg.

Voorop moet staan dat de opvang in Nederland tijdelijk is, namelijk totdat een asielzoeker in de veilige havens in de regio terecht kan. Asielzoekers dienen zo snel als mogelijk terug te keren naar hun eigen regio, waar zij in veiligheid, dicht bij eigen huis en haard en in hun eigen cultuur worden opgevangen, zoals het migratieplan van de VVD uit maart ook beoogt.

De tijdelijke verblijfsvergunning zal daarom steeds voor een jaar moeten worden verleend en niet, zoals nu, voor 5 jaar. Na elk jaar moet worden bezien of het bieden van bescherming nog steeds in Nederland moet plaatsvinden of dat opvang in de eigen regio mogelijk is geworden en mensen dus kunnen en moeten terugkeren.

Huidige situatie

ILLEGAAL IN NL	LEGAAL IN NL			
1: Illegalen	2: Asielzoekers in procedure	3: Statushouders bepaalde tijd	4: Statushouders onbepaalde tijd	5: Nederlanders
geen opvang	AZC opvang	huisvesting	huisvesting	huisvesting
geen geld	leefgeld	sociale zekerheid	sociale zekerheid	sociale zekerheid
medische noodzorg	beperkt zorgpakket	volledig zorgpakket	volledig zorgpakket	volledig zorgpakket

Voorstel VVD

ILLEGAAL IN NL	LEGAAL IN NL			
1: Illegalen	2: Asielzoekers in procedure	3: Statushouders bepaalde tijd	4: Statushouders onbepaalde tijd	5: Nederlanders
geen opvang	AZC opvang	sobere opvang	huisvesting	huisvesting
geen geld	leefgeld	leefgeld	sociale zekerheid	sociale zekerheid
medische noodzorg	beperkt zorgpakket	beperkt zorgpakket	volledig zorgpakket	volledig zorgpakket

Juridisch kader

Verschillende nationale en internationale verdragen en wetten verplichten de rijksoverheid bepaalde minimumvoorzieningen aan te bieden aan personen die legaal op ons grondgebied verblijven en niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Deze verdragen en wetten bieden wel ruimte om de opvang en verzorging te beperken tot basale voorzieningen. Door het bieden van beperkt leefgeld, sobere opvang en noodzakelijke medische zorg aan asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning, wordt aan deze verdragen en wetten voldaan.

Op dit moment krijgen asielzoekers met een tijdelijke en met een permanente verblijfsvergunning, dezelfde voorzieningen. Terwijl dit twee verschillende groepen zijn.

Het primaire doel van de rijksoverheid is om asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning, bescherming te bieden totdat er opvang in de regio is. Vandaar dat ze een tijdelijke verblijfsvergunning ontvangen. Bij mensen met een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd, is de aard van het verblijf anders, namelijk permanent. Hier staat niet bescherming voorop, maar het langer verblijven en meedoen in Nederland. Daarbij past wel toegang tot volledige voorzieningen. Gelijke gevallen dienen gelijk behandeld te worden, maar bovengenoemde groepen zijn niet gelijk (naar aard en duur van het verblijf). Daarom is het proportioneel en objectief te rechtvaardigen dat dit plan onderscheid maakt tussen deze groepen.

Op dit moment wordt qua geboden voorzieningen al onderscheid gemaakt tussen verschillende personen die hier legaal verblijven. De groep mensen die op dit moment al geen aanspraak mag maken op het Nederlandse sociale stelsel wordt slechts uitgebreid: naast asielzoekers die in procedure zijn, gaat dit met ons plan eveneens gelden voor asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning.

Concrete maatregelen

In Nederland staat in de Koppelingswet (een wet ter wijziging van de Vreemdelingenwet) welke groepen worden uitgesloten van sociale voorzieningen en uitkeringen. Deze wet bepaalt dat illegalen en asielzoekers die nog in procedure zijn, géén toegang hebben tot sociale voorzieningen zoals bijstand, huurtoeslag en volledige medische zorg. Zij hebben wel recht op noodzakelijke medische zorg, onderwijs voor hun kinderen en juridische bijstand.

De VVD stelt het volgende voor:

- **Aanpassing van de Vreemdelingenwet, om te realiseren dat asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning geen toegang meer hebben tot sociale voorzieningen, zodat ook zij “verstoken blijven van verstrekkingen, voorzieningen en uitkeringen ten laste van de collectieve middelen”.**
- **Een hieruit voortvloeiende wijziging van het bereik (op wie is een wet van toepassing) van de socialezekerheidswetten (zoals de participatiewet en de toeslagenwet), de zorgwetten (zoals de Wlz en de Wmo) en de woonwetten (zoals de huisvestingswet en de woningwet).**

Sociale Zekerheid

Asielzoekers die nog in een asielprocedure zitten, kunnen geen aanspraak maken op alle sociale voorzieningen en uitkeringen in Nederland, zoals bijstand, huurtoeslag en kinderbijslag. Asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning kunnen daar momenteel nog wel aanspraak op maken. Dat zorgt voor een onhoudbare druk op ons sociale zekerheidsstelsel. Door hen uit te sluiten van de diverse socialezekerheidswetten en slechts leefgeld uit te keren, veranderen we dat. Het leefgeld zal verlaagd worden tot het minimaal vereiste niveau.

De VVD stelt het volgende voor:

Asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning, kunnen alleen nog aanspraak maken op leefgeld voor voedsel en kleding. Hiertoe worden zij uitgesloten van de diverse socialezekerheidswetten. Het leefgeld zal verlaagd worden tot het minimaal vereiste niveau.

Huisvesting

Als een gemeente een huisvestingsverordening heeft, is zij verplicht asielzoekers met een verblijfsvergunning met voorrang woonruimte te bieden. Daarnaast moeten corporaties, die het overgrote deel van de vergunninghouders opvangen, deze groep huisvesten omdat zij door hun vaak lage inkomen, automatisch in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Wij willen niet dat iemand op straat slaapt, dus een dak boven het hoofd wordt altijd geboden, maar een sober onderkomen volstaat. De grote instroom zorgt op de manier waarop het nu nog gaat, voor te veel druk en zelfs verdringing op de woningmarkt.

De VVD stelt het volgende voor:

- **Het schrappen van de voorrangstatus van asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning bij het vinden van sociale huisvesting na de asiellocatie.**
- **Een asielzoeker met een tijdelijke verblijfsvergunning wordt sober gehuisvest. Dat wil zeggen in een onzelfstandige opvanglocatie waar voorzieningen moeten worden gedeeld met anderen. Te denken valt aan containerwoningen, prefabwoningen, leegstaande kantoorpanden of anderszins. Hij komt niet langer in aanmerking voor een sociale huurwoning. Ontevredenheid met de geboden sobere huisvesting, mag nooit een reden zijn om een asielzoeker naar een sociale huurwoning te verplaatsen.**

Gezondheidszorg

Voor asielzoekers die nog in een asielprocedure zitten, bestaat de Regeling Zorg Asielzoeker (RZA). De gezondheidszorg die hieronder valt, is omvangrijk. Europese richtlijnen die hierop van toepassing zijn, bieden ruimte om deze te beperken. Deze richtlijnen verplichten lidstaten slechts om 'verzoekers om internationale bescherming' spoedeisende behandelingen en de essentiële behandeling van ziekten en mentale stoornissen te bieden.

De VVD stelt het volgende voor:

- **Versobering van de RZA tot het niveau dat passend is bij 'spoedeisende en medisch noodzakelijke zorg'. Dat betekent dat een deel van de behandelingen uit de RZA moet worden geschrapt. Zaken als dieetadvisering, gehoorapparatuur, ergotherapie, erfelijkheidsonderzoek en huishoudelijke hulp zijn volgens de VVD niet noodzakelijk.**
- **Net als voor asielzoekers in procedure, moet ook voor asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning gelden dat zij alleen nog aanspraak kunnen maken op de (versoberde) Regeling Zorg Asielzoeker en niet langer op de volledige gezondheidszorg in Nederland. Om de aanspraak te beperken, moeten deze asielzoekers worden uitgesloten van diverse zorgwetten.**

Immigratie en asiel

De opvang van oorlogsvluchtelingen in Nederland is tijdelijk, namelijk totdat zij in veilige havens in de regio terecht kunnen. De asielvergunning 'bepaalde tijd' zal daarom steeds voor een jaar moeten worden verleend en niet, zoals nu, voor 5 jaar. Na elk jaar wordt dan bekeken of het bieden van bescherming nog steeds in Nederland moet plaatsvinden of dat opvang in de eigen regio mogelijk is geworden. In het eerste geval wordt de tijdelijke asielvergunning verlengd met weer een jaar. In het tweede geval wordt de verlenging van de tijdelijke asielvergunning afgewezen.

De VVD stelt het volgende voor:

- **De asielvergunning voor bepaalde tijd wordt voortaan voor 1 jaar verleend.**
- **Het ontstaan van een veilige haven in de regio is een afwijzingsgrond voor de verlenging van een asielvergunning voor bepaalde tijd.**
- **Uit bovenstaande punten vloeit voort dat houders van een asielvergunning voor bepaalde tijd niet langer reden hebben om te verwachten dat een permanent verblijfsrecht zal worden toegekend. Bekeken moet worden of het nareizen van gezinsleden om die reden ook beperkt kan worden.**
- **Een aanscherping van de Vreemdelingenwet moet mogelijk maken dat asielzoekers die zich misdragen, zo snel als mogelijk verblijf in dit land kan worden ontzegd.**

Naturalisatie

Na vijf jaar legaal verblijf in Nederland op basis van een verblijfsvergunning, kunnen mensen een verzoek doen om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Daarnaast moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Door deze voorwaarden uit te breiden, maken we het moeilijker om Nederlander te worden.

De VVD stelt het volgende voor:

- **Het wetsvoorstel dat regelt dat iemand pas na 7 jaar legaal verblijf Nederlander kan worden, moet zo snel mogelijk in de Tweede Kamer worden behandeld.**
- **Het is niet mogelijk om Nederlander te worden als in de laatste 10 jaar in Nederland of daar buiten een gevangenisstraf, taakstraf of hoge geldboete vanwege een misdrijf is opgelegd.**